

ВАЛЕНТИН МИКОЛАЙОВИЧ ТОМАШЕВСЬКИЙ – ПРОФЕСОР, НАУКОВЕЦЬ, ДІЯЧ ОСВІТИ

*С.Ф. Теленик, І.В. Стеценко, О.Г. Жданова
Київський політехнічний університет ім. Ігоря Сікорського*

Раптово обірвалось життя професора Валентина Миколайовича Томашевського. Думками про наукову роботу свого учня, по дорозі на наукову доповідь на семінарі спеціалізованої вченої ради.

Роботі він був відданий завжди. Його знають і поважають в багатьох університетах України та пострадянського простору, оскільки він був провідним фахівцем з імітаційного моделювання систем мовою GPSS, автором широковідомого навчального підручника з моделювання систем [1] та книжки з імітаційного моделювання мовою GPSS [2]. Можна сказати, що саме з його прізвищем пов'язана більшість наукових робіт з цього напрямку наукової діяльності в Україні. Він є розробником інтерактивної системи імітаційного моделювання систем масового обслуговування та транспортних мереж ISS200, яка успішно демонструвалась на виставці CeBIT-2006 у м. Ганновер, Німеччина. Валентин Миколайович приймав участь у науковому редагуванні перекладу найвідомішої книги Кельтона В., Лоу А. “Имитационное моделирование” [3].

Одним з перших в Україні він створив сайт з тематики “Моделювання систем”, де розміщував цікаву інформацію про нові проекти та наукові конференції, які проводяться за цією тематикою. У 2006 році на цьому сайті з'явилося повідомлення про Першу міжнародну науково-практичну конференцію Математичне та імітаційне моделювання систем (МОДС).

Для конференції МОДС він був не просто учасником, членом програмного комітету, а професором, за думкою якого і порадою їхали на цю конференцію молоді та більш досвідчені науковці. Валентин Миколайович завжди підкреслював, що ідея створення конференції належить Віталію Васильовичу Литвинову, а він її тільки підтримав. Проте всі учасники сприймали їх як єдиний ідейний центр конференції. Вони були одностайними в наукових дослідженнях, розвивали та підтримували розвиток імітаційного моделювання в Україні. Завжди дивувало, наскільки широко вони раділи новому науковому результату, цікавій доповіді, хорошему доповідачу. Їх справедливі схвальні відгуки надихали молодих науковців на нові дослідження. Кожного року на конференції апробовувалось десятки кандидатських та докторських наукових робіт і їх автори неодмінно отримували так потрібну перед захистами сувору але справедливу критику професіоналів.

Завдяки Валентину Миколайовичу багато колег-науковців, аспірантів та студентів відкрили для себе таке явище, як конференція МОДС. Після важкого навчального року для кожного учасника ця конференція є “ковтком свіжого повітря” завдяки органічному поєднанню формального і неформального спілкування, наукового і дружнього. І надзвичайно важливу роль у створенні такої атмосфери грали професори В.В. Литвинов та В. М. Томашевський.

Валентин Миколайович працював на кафедрі автоматизованих систем обробки інформації та управління НТУУ “КПІ ім. Ігоря Сікорського” з її заснування у 1978 році. До цього він кілька років уже працював на кафедрі технічної кібернетики нашого університету. Варто зазначити, що його шлях як вченого і професіонала в галузі інформаційних технологій завжди був пов’язаний з КПІ. І впродовж усіх років він завжди виділявся своєю врівноваженістю та справедливістю, прагненням самовдосконалення і розвитку, критичним поглядом на життя у всіх його проявах. У відношеннях зі студентами, встановивши “правила гри”, він ніколи їх не змінював, і саме цим викликав повагу студентів та колег. Такими ж він разом з дружиною Тамарою виховував і своїх дітей - сина Вадима і доньку Наталію.

Валентину Миколайовичу завжди було притаманним сучасне бачення працівника закладу вищої освіти як викладача, вченого і інженера. Його лекції ніколи не зітруться з пам’яті студентів, яким випало у нього вчитися, а підручники з моделювання десятки років є базовими в Україні та й на всьому пострадянському просторі. Його монографії і статті дали поштовх багатьом науковим ідеям його учнів та молодих вчених. Наукові ідеї Валентин Миколайович завжди доводив до інженерних розробок, завершених інформаційних технологій, які приносили користь у різних сферах людської діяльності.

Якщо намагатись трьома словами описати Валентина Миколайовича, то це будуть слова “цілісність, надійність і різнобічність”. При зовнішній стриманості він був дуже людяним. Багато випускників кафедри виконували дипломні проекти та магістерські дисертації під його керівництвом. Валентин Миколайович умів привносити лад в їх міркування, розставляти думки в логічній послідовності, відкидати все зайве,

і те, що спочатку виглядало чимось незрозумілим та заплутаним ставало

цілісним і логічним. Зачасту теплі відносини з його “підопічними” зберігались і підтримувались впродовж багатьох років після отримання ними дипломів.

Рідними для Валентина Миколайовича були Львів, де він з’явився на світ і провів перші роки свого життя, і Київ, де він навчався, створив сім’ю і знайшов себе у освіті і науці. Але Валентин Миколайович ніколи не відгороджував себе від решти світу. Він був патріотом України і почував себе Людиною світу. І це було природним для нього, бо, на його думку, вимагало дотримання однакових життєвих засад.

Валентин Миколайович був людиною різнобічних інтересів, крім роботи у нього було багато хобі: туризм, плавання, фотографія, садівництво (і це далеко неповний перелік). Окрім розумної голови він мав також і золоті руки. Напевно, через однаковий погляд на життя та науку Віталій Васильович Литвинов та Валентин Миколайович Томашевський були також друзями у повсякденному житті.

Бути відданим своїй справі, зберігати відчуття свободи і любові до життя, допомагати творчій молоді проявити свої здібності і розуміти нові наукові ідеї - це те, що здається було сенсом їх життя, і чому слід нам навчитись. Він жив, працював, допомагав, підтримував. Він таким і залишився, але тепер тільки в наших спогадах і наших справах. Незважаючи на те, що на конференції МОДС2020 ми не побачимо рідних облич професорів В.В. Литвинова та В. М. Томашевського, їх ідеї, думки та плани залишиться з нами і нам їх втілювати та продовжувати.

Література

1. Томашевський В.М. Моделювання систем.: навч. підручник – К.: Видавнича група ВНУ, 2005. – 352 с.
2. Томашевский В. Н. Имитационное моделирование в среде GPSS / В. Н. Томашевский, Е. Г. Жданова. – М. : Бестселлер, 2003. – 217 с.
3. Кельтон В., Лоу А.. Имитационное моделирование. – К.: Питер, ВНУ, 2004. – 847 с.